

Ziad HILAL

Syrische jezuïet uit Homs

Wat betekent oorlog voor de meeste mensen? Dat het leven zijn gang gaat, maar dan in extreme omstandigheden. De Syrische jezuïet Ziad HILAL woont en werkt in Homs, een van de brandhaarden van de Syrische burgeroorlog. Hij leidt er de plaatselijke werking van de vluchtelingen-dienst van de jezuïeten JRS, de winnaar dit jaar van de internationale vredesprijs van Pax Christi.

‘Bij ons duurt Goede Vrijdag al ruim drie jaar’

Erik DE SMET

Honderden kinderen uit ontheemde gezinnen, die dus ook hun scholen moesten ontvluchten, krijgen in de centra van JRS alsnog scholing. En dat zonder onderscheid. Pater HILAL draagt in de regio Homs de eindverantwoordelijkheid voor het project. Over politiek wil hij zich niet uitspreken. Het gaat hem om de mensen. „Je moet blijven hopen. Dat ben je hun verplicht”, zegt hij.

–Hoe is de toestand in Homs tegenwoordig?

De stad is in tweeën gedeeld, deels gecontroleerd door de oppositie en deels door regeringstroepen. Wij zijn er met drie jezuïeten. Een Syrische medebroeder en ik werken vanuit de katholieke parochie in het stadsdeel dat in handen is van de regering. De Nederlandse pater Frans van der Lugt woont in zijn eentje in het centrum van de oude stad, dat nu al twee jaar belegerd wordt en door de oppositie wordt gecontroleerd. De bevolking waagt er zich niet naar buiten, want er is nog geen staakt-het-vuren. In onze parochie daarentegen kunnen we gewoon ons werk voortzetten. Onze kerk zit ’s zondags afgeladen vol, ook al kwam er al een granaat op terecht en explodeerde in de buurt een bomauto. Toch willen onze mensen blijven. Er zijn zelfs parochianen die aan het begin van de oorlog op de vlucht sloegen, maar die intussen terugkeerden. Het leven gaat opnieuw zijn gebruikelijke gang. Mensen gaan uit werken en naar de markt, al waagt niemand zich na zonsondergang buiten. In Aleppo is het erger: er is geen brandstof en geen elektriciteit.

–Waarover preek je als priester in dergelijke omstandigheden?

Het is niet makkelijk een homilie te brengen waarin je hoop uitsprekt. Aan mijn confrater zei ik al meermaals dat ik geen woorden voor de zondagse homilie vond. Enkele weken geleden werd ik bij een jongeman in het ziekenhuis geroepen die bij een bomaanslag zijn rechterbeen had verloren. Hij was pas teruggekeerd uit Libanon om zijn familie in Homs te bezoeken. Wat moest ik hem zeggen? Hij vertelde me dat, toen hij de lucht werd in geslingerd, hij Jezus had aangeroepen en vervolgens onophoudelijk had gebeden. Zijn familie huilde, maar hij niet. Hij drukte me integendeel op het hart dat hij nu overtuigd was dat God zijn volk nooit in de steek laat. In de zondagsmis heb ik over die jongen verteld.

–Hoe leven mensen met de risico's van oorlog en geweld?

Die risico's zijn inderdaad tastbaar. Laatst reden we met enkele jongeren in een auto van de parochie richting Libanon, over wegen die zogezegd veilig zijn, toen plotseling een kogel insloeg in de wagen. Een verdwaald projectiel? Een sluipschutter die het op ons had gemunt? Drie weken geleden was ik bij een gezin waar de vader twee jaar geleden werd ontvoerd. De dochter is zwaar getraumatiseerd en heeft dringend nood aan psychologische begeleiding. Bij wie kan ze terecht?

„Soms vind ik zelfs geen woorden voor de preek”

Het is dus begrijpelijk dat velen overwegen alsnog te vluchten en een visum voor het buitenland proberen te pakken te krijgen. Daarentegen ken ik Syriërs met een Amerikaans paspoort die desondanks weigeren te emigreren. In Aleppo ontmoette ik een jonge vrouw die daar in uiterst gevaarlijke omstandigheden koppig blijft lesgeven. Voor zulke mensen heb ik veel respect. Veel christenen, gewone mensen overigens, weigeren de grond te verlaten waarop ooit de apostelen leefden en werkten.

–Hoe houdt u het vol?

Als Kerk moeten we de mensen, ongeacht of ze christen of moslim zijn, nabij zijn en blijven. Maar drie jaar lang geweld en onveiligheid moeten doorstaan, is slopend. Pater Frans, de overste van onze jezuïetengemeenschap, bemoedigt ons steeds als we hem aan de lijn krijgen. Voor mij is hij een voorbeeld: een buitenlander die ondanks alles bij zijn mensen in Syrië blijft. Wat moet ik, een Syriër, dan doen? Aan de telefoon vertelt hij steeds grapjes en vraagt hij uitgebreid hoe ik

Ziad Hilal wacht tot de steen voor het graf wordt weggerold. © Herman Ricour

het stel, terwijl zijn levensomstandigheden veel zwaarder zijn dan de mijne. Ze zitten er ingesloten. In de belegerde wijk leeft hij met een kleine groep achtergebleven christenen zoals in de tijd van de apostelen. Ze delen alles en bidden veel. Pater Frans brengt ons een boodschap van liefde en hoop. Syrische jongeren plaatsen zijn foto op hun Facebookprofiel. Voor mij is hij de goede herder. Hij laat zijn kudde niet in de steek. Voor velen is pater Frans de belichaming van Christus. Hij werd onlangs 76, maar dat zullen we vieren als alle ellende voorbij is.

–Er vechten ook Belgen in Syrië. Zag u reeds dergelijke strijders in actie?

Neen, zij zitten in het noorden van het land. Die jongeren zullen terugkeren als ervaren killers. Ze zijn gekomen om oorlog te voeren. Waarom laat Turkije hen passeren? Wie bewapent hen? Ze moeten weg, zodat wij, Syriërs, onder elkaar naar een oplossing kunnen zoeken. Ons grootste probleem zijn onze eigen jongeren, die

zwaar getekend zijn door de oorlog en die wegzinken in werkloosheid. In naam van de vrede zullen we een zinvolle bezigheid voor hen moeten creëren.

–Straks is het Pasen. Wat betekent dat voor u?

Bij ons duurt Goede Vrijdag nu al meer dan drie jaar. Maar ik geloof, dus de verrijzenis komt eraan. Met Pasen zullen wij de vreugde en de vrede vieren, maar tegelijk neem ik een afwachtende houding aan. Wie zal de steen voor het graf weggrollen? Wie zal maken dat in ons land het licht terugkeert en de duisternis overwonnen wordt? Voorlopig ziet het er uitzichtloos uit. Er valt geen teken van ontspanning te bespeuren, laat staan van dialoog. Toch blijf ik vurig uitkijken naar de dag dat de wapens zullen zwijgen. En dat zullen ze!

Enkele dagen na dit interview werd pater Frans van der Lugt in Homs door een sluipschutter vermoord.